

PORADNIK PRAWNY

PORADNIK WYDAWANY JEST PRZEZ CARITAS ARCHIDIECEZJI BIAŁOSTOCKIEJ W RAMACH RELIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU EDUKACJI PRAWNEJ W POWIECIE MONIECKIM.

PRAWO SPADKOWE

Niniejszym, chcielibyśmy zaprezentować Państwu pierwszy numer Kwartalnika Prawnego.

Celem publikacji jest podniesienie świadomości prawnej oraz edukacja prawna obywateli. W kolejnych numerach będziemy starali się poruszać problematykę, z którą najczęściej trafiają do punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz punktów nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego mieszkańcy naszego powiatu.

Mamy nadzieję, że poruszane tematy zaspokoją potrzebę czytelników oraz pomogą odnaleźć się w gąszczu przepisów prawa, poznać swoje prawa i

skutecznie dochodzić ich realizacji.

Każdy numer kwartalnika będzie zawierał artykuły dotyczące głównej tematyki, artykuł dotyczący prowadzonej kampanii społecznej – Świadomy konsument oraz przykładowe wzory pism.

W pierwszym numerze poruszymy także istotną tematykę prawa spadkowego. Postaramy się przybliżyć kwestie związane z testamentem oraz omówimy poszczególne rodzaje testamentów, wskażemy jakie kroki powinien podjąć spadkobierca w przypadku śmierci osoby bliskiej oraz omówimy instytucję zachowku.

DWIE DROGI DZIEDZICZENIA

Nasze doświadczenie w Punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej oraz Punktach Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego wskazuje, że zagadnienia dotyczące zasad dziedziczenia następcząco wielu problemów, zatem tematykę tę warto poruszać.

Rozważania warto zacząć od zdefiniowania pojęcia „dziedziczenia”. A zatem dziedziczenie to najprościej mówiąc nabycie po osobie zmarłej majątku, a także obowiązków majątkowych (np. długów). Polskie prawo przewiduje dwa „tryby” dziedziczenia. Spadek można odziedziczyć na podstawie testamentu albo tylko na podstawie zasad określonych w ustawie Kodeks cywilny (tzw. dziedziczenie ustawowe).

Co istotne, postanowienia testamentu mają pierwszeństwo przed zasadami dziedziczenia ustawowego. Zatem jeśli osoba zmarła pozostawiła testa-

ment, to dziedziczymy na podstawie testamentu. Jeśli natomiast spadkodawca nie pozostawił testamentu, wówczas dzieli się majątek zmarłego zgodnie z zasadami dziedziczenia ustawowego, które zostały uregulowane w Kodeksie cywilnym. Kodeks określa kolejność dziedziczenia po spadkodawcy dzieląc potencjalnych spadkobierców na 5 grup.

- I. zstępni i małżonek
- II. małżonek, rodzice, rodzeństwo, zstępni rodzeństwa.
- III. dziadkowie i zstępni dziadków
- IV. pasierbowie
- V. gmina albo Skarb Państwa

Należy pamiętać, że dziedziczenie przez kolejną z grup może odbyć się dopiero w przypadku braku osób należących do poprzedniej.

Numer 1

styczeń-marzec
2022

W tym numerze:

Wstęp, dwie drogi dziedziczenia	1
Testament	2
Notarialny Rejestr Testamentów	3
Jakie kroki powinien podjąć spadkobierca	3
Dział spadku	4
Zachówek	5
Zwolnienie od kosztów sądowych	6
Pełnomocnik z urzędu	6
Jak uzyskać nieodpłatną pomoc	7
Świadomy konsument	8
Wzory pism	9

Wzory pism:

- § Wypowiedzenie umowy o pracę
- § Wniosek o zwolnienie z kosztów sądowych
- § Pełnomocnictwo

TESTAMENT

Testament stanowi oświadczenie woli mające na celu rozrządzenie majątkiem na wypadek śmierci. Sporządzenie testamentu przez testatora powoduje, że majątek, który posiada testator w razie jego śmierci przypadnie wskazanym przez niego osobom.

Poruszając tematykę testamentu w pierwszej kolejności należy odpowiedzieć na pytanie kto może sporządzić testament? Otóż zgodnie z przepisami testament może sporządzić tylko osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych, a zatem w praktyce osoba pełnoletnia i nieubezwłasnowolniona. Co istotne, nie można sporządzać testamentów wspólnych. Zatem np. małżonkowie nie mogą sporządzić jednego wspólnego testamentu, tylko każdy z małżonków musi sporządzić testament indywidualnie.

Należy mieć świadomość, że spadkodawca może w każdej chwili odwołać testament – cały, jak również tylko niektóre jego postanowienia. Odwołać testament można poprzez sporządzenie nowego testamentu, jego zmianę lub zniszczenie. Testamentu nie można jednak odwołać przez przedstawiciela (pełnomocnika), czynność tę należy wykonać samodzielnie.

Testamenty dzielą się na zwykłe i szczególne. W życiu codziennym spotykamy się z testamentami zwykłymi, do których zaliczamy:

- testament holograficzny (odręczny) jest to stosunkowo najprostsza forma testamentu. Aby testament odręczny był ważny musi spełniać następujące wymogi. Po pierwsze powinien być napisany przez spadkodawcę własnoręcznie na papierze. Nie można zatem do sporządzenia tego rodzaju testamentu użyć komputera lub maszyny do pisania, bądź poprosić inną osobę aby sporządziła go w naszym imieniu. Kolejnym warunkiem ważności testamentu jest własnoręczny podpis spadkodawcy. Ponadto testament powinien być opatrzony datą.

- testament notarialny jest to testament sporządzony przez notariusza w formie aktu notarialnego. Testament notarialny jest stosun-

kowo najbezpieczniejszą formą złożenia oświadczenia woli w zakresie rozporządzenia swoim majątkiem. Notariusz jako osoba wykonująca zawód zaufania publicznego przy sporządzaniu takiego testamentu jest zobowiązany do weryfikacji czy osoba składająca oświadczenie woli o określonej treści robi to w sposób świadomy. Przechowywanie testamentu w kancelarii notarialnej chroni go również przed zniszczeniem, bądź ukryciem.

- testament allograficzny określane również jako testament urzędowy. Sporządzenie tego testamentu następuje poprzez złożenie oświadczenia ostatniej woli przez spadkodawcę wobec określonego urzędnika. Może nim być: wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, marszałek województwa, sekretarz powiatu albo gminy lub kierownik urzędu stanu cywilnego. Wskazane wyżej osoby mają obowiązek sporządzenia protokołu w sposób określony przepisami prawa.

Prawo przewiduje również tzw. testamenty szczególne, do których zalicza się testament ustny, testament sporządzany na polskim statku morskim lub powietrznym, bądź testament wojskowy.

Spośród wyżej wskazanych rodzajów testamentów szczególnych, w praktyce najczęściej wykorzystywany jest testament ustny. Testament ustny może być sporządzony jedynie w razie spełnienia przesłanek ustawowych, a więc jeżeli istnieje obawa rychłej śmierci spadkodawcy albo jeżeli wskutek szczególnych okoliczności zachowanie zwykłej formy testamentu jest niemożliwe lub bardzo utrudnione. Wówczas spadkodawca może oświadczyć ostatnią wolę ustnie przy jednoczesnej obecności co najmniej trzech świadków. Następnie przed upływem roku od momentu złożenia ustnego oświadczenia przez spadkodawcę oświadczenie jest spisane przez jednego ze świadków, bądź osobę trzecią. W piśmie należy wskazać miejsce i datę oświadczenia oraz miejsce i datę sporządzenia pisma. Dokument powinien zostać podpisany przez spadkodawcę i dwóch świadków, bądź wszystkich

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

świadków. Jeżeli oświadczenie woli spadkodawcy nie zostało spisane w określony wyżej sposób, istnieje możliwość, by w ciągu sześciu miesięcy od dnia otwarcia spadku stwierdzić treść testamentu poprzez zgodne zeznania świadków złożone przed

sądem. Jeżeli natomiast przesłuchanie jednego ze świadków nie jest możliwe lub napotyka trudne do przezwyciężenia przeszkody, sąd może poprzestać na zgodnych zeznaniach dwóch świadków.

NOTARIALNY REJESTR TESTAMENTÓW

Od 5 października 2011 r. działa Notarialny Rejestr Testamentów. Rejestr pozwala potwierdzić istnienie i łatwiej dotrzeć do poszukiwanego dokumentu.

Wpis do rejestru jest dobrowolny i bezpłatny. Na wniosek testatora dokonuje go notariusz. Rejestr nie zawiera żadnej informacji o treści testamentu, zwłaszcza danych osobowych spadkobierców. Potwierdza on jedynie, że określony spadkodawca w ogóle jakiś testament lub testamenty zarejestrował i w jakiej kancelarii (kancelariach) można te dokumenty lub ich wypisy otrzymać. Wskazuje także kancelarię, w której testament został złożony.

Informacja o zarejestrowaniu testamentu ujawniona może być dopiero po śmierci spadkodawcy, a informację tę może uzyskać każdy, bez konieczności podania przyczyny poszukiwania testamentu osoby zmarłej. Dopiero dostęp do treści testamentu

i możliwość stwierdzenia dziedziczenia na jego podstawie wymaga wykazania interesu prawnego na ogólnych zasadach prawa spadkowego. Dzięki temu, po okazaniu aktu zgonu, spadkobiercy, jak również wierzyciele oraz sądy spadku, mogą sprawdzić istnienie dokumentu.

W celu sprawdzenia, czy zmarły pozostawił testament musimy zgłosić się z wybranej kancelarii notarialnej z aktem zgonu spadkodawcy. Za opłatą notariusz sprawdzi czy dokument został spisany oraz ewentualnie w jakiej kancelarii.

Brak wzmianki o sporządzonym testamencie nie jest jednoznaczny z jego brakiem. Wpis do NORT jest dobrowolny, każdy testator decyduje czy chce zamieścić w nim informację o sporządzonym testamencie.

źródło:
<https://rejestry-notarialne.pl/>

JAKIE KROKI POWINIEN PODJĄĆ SPADKOBIERCA

W sytuacji gdy zmarła bliska nam osoba, a my jesteśmy spadkobiercami w pierwszej kolejności powinniśmy zorientować się jakie zobowiązania posiadał zmarły. Ważne jest, żeby w miarę szybko zapoznać się z umowami kredytowymi, bądź umowami na zawarte usługi aby uniknąć naliczania odsetek za opóźnienie w płatnościach, które będą następnie obciążały spadkobiercę.

Należy pamiętać, że aby załatwić jakiegokolwiek sprawy związane m. in. z własnością mieszkania zmarłego, przepisaniem lub rozwiązaniem umowy na dostawę gazu lub prądu, której stroną był zmarły trzeba przedstawić dokument stwierdzający nabycie

spadku. Przed rozpoczęciem działań zmierzających do uzyskania dokumentu stwierdzającego nabycie spadku należy zdecydować czy chcemy przyjąć spadek czy go odrzucić. Na podjęcie tej decyzji mamy 6 miesięcy od chwili śmierci spadkodawcy.

Czym się różni przyjęcie spadku wprost od przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza?

Przyjęcie spadku wprost oznacza, że dziedziczymy po zmarłym majątek (nieruchomości, ruchomości, pieniądze) oraz długi. W takim przypadku ponosimy pełną odpowiedzialność za wszelkie długi spadkodawcy.

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

Czy wiesz, że?

Od 5.10.2011 r. testamenty sporządzone przez notariusza mogą być bezpłatnie rejestrowane w Notarialnym Rejestrze Testamentów

Drugim sposobem przyjęcia spadku jest przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza. W takiej sytuacji również odziedziczymy majątek po zmarłym oraz jego długi, jednak ponosimy odpowiedzialność za długi spadkodawcy jedynie do wysokości odziedziczonego majątku. Oznacza to, że nie będziemy ponosili odpowiedzialności za długi spadkodawcy powyżej wartości odziedziczonego majątku.

Odrzucenie spadku

Jeśli podejmujemy decyzję, że nie chcemy dziedziczyć po zmarłym, możemy złożyć oświadczenie o odrzuceniu spadku. Termin na złożenie takiego oświadczenia wynosi 6 miesięcy od dnia, w którym dowiedzieliśmy się o tytule powołania do spadku – zwykle od dnia śmierci spadkodawcy. Oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku można złożyć przed sądem lub przed notariuszem.

W jaki sposób uzyskać dokument potwierdzający dziedziczenie?

Nie zawsze uzyskanie dokumentu

potwierdzającego dziedziczenie jest związane z obecnością w sądzie. W przypadku gdy wszyscy spadkobiercy ustawowi są zgodni co do tego kto dziedziczy po zmarłym, dokument potwierdzający dziedziczenie można uzyskać u notariusza. Jest to tzw. akt poświadczenia dziedziczenia. Podobnie jest w przypadku gdy spadkodawca pozostawił testament, a żadna z osób która byłaby spadkobiercą ustawowym, nie wnosi zastrzeżeń do sporządzonego testamentu.

Konieczność wystąpienia z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku do sądu będzie miała miejsce wówczas, gdy powstaje spór co do kręgu spadkobierców, bądź nie mogą stać się wszyscy spadkobiercy.

Stwierdzenie nabycia spadku dokonane przez sąd, bądź akt poświadczenia dziedziczenia stwierdzają jedynie kto jest spadkobiercą. Na tym etapie nie zostają przyznane poszczególne składniki majątkowe spadkobiercom. W celu rozdysponowania majątku spadkodawcy należy przeprowadzić dział spadku.

DZIAŁ SPADKU

Postępowanie działowe ma na celu określenie jakie składniki wchodzi w skład spadku, jaka jest ich wartość oraz rozdzielenie poszczególnych składników majątku dla spadkobierców zgodnie z ustalonymi udziałami spadkowymi.

W przypadku zgodnego stanowiska spadkobierców działu spadku można dokonać w formie umowy. W przypadku braku zgody konieczne jest wystąpienie do sądu z wnioskiem o dział spadku.

Podatek od spadku Należy pamiętać, że nabyty spadek podlega opodatkowaniu, jeżeli wartość rzeczy przekracza kwotę wolną od podatku. Istnieje

jednak grupa osób najbliższych, która jest całkowicie zwolniona z podatku od spadków i darowizn. Do tej grupy zalicza się: małżonka, zstępnych (dzieci, wnuki), wstępnych (rodzice, dziadkowie), pasierba, rodzeństwo, ojczyma i macochę.

PAMIĘTAJ! Wyżej wymienione osoby będą zwolnione z podatku tylko wtedy, gdy w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia złożą w urzędzie skarbowym zeznanie podatkowe na formularzu SD-Z2. Jeśli zostanie przekroczony termin, spadkobiercy będą musieli zapłacić podatek od spadku.

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

Pamiętaj!

Masz 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowania aktu poświadczenia, aby złożyć zeznanie na formularzu SD-Z2

ZACHOWEK

Niekiedy zdarza się tak, że spadkodawca chce przekazać swój majątek określonym osobom, niekoniecznie swoim najbliższym, czyli dzieciom oraz małżonkowi. W takiej sytuacji polskie prawo w celu zabezpieczenia interesu najbliższych spadkodawcy przewiduje instytucję zachowku.

Instytucja zachowku została przewidziana w polskim prawie w celu ochrony najbliższych krewnych spadkodawcy, którzy nie zostali uwzględnieni przez spadkodawcę przy rozdyponowaniu majątkiem za życia.

Komu przysługuje zachówek?

Zachówek przysługuje tylko najbliższemu krewnym konkretnie wskazanym w przepisach kodeksu cywilnego, tj.: zstępny spadkodawcy (dzieci, wnuki, prawnuki), małżonkowi spadkodawcy, rodzicom spadkodawcy.

Kiedy można żądać zachowku? W praktyce najczęściej prawo żądania zapłaty zachowku powstaje w dwóch sytuacjach. Pierwszy przypadek ma miejsce, gdy spadkodawca pozostawia po sobie testament, w którym przekazuje cały swój majątek jedynie na rzecz niektórych spadkobierców ustawowych (np. spadkobierca ma trójkę dzieci i żonę, natomiast do całego majątku w drodze testamentu powołuje tylko jedno dziecko). W takim przypadku pozostała dwójka dzieci oraz żona spadkodawcy mają prawo żądania zapłaty zachowku od dziecka, które zostało spadkobiercą testamentowym. Podobnie będzie w sytuacji, gdy spadkodawca powoła do spadku osoby niebędące spadkobiercami ustawowymi (np. przyjaciela, konkubinę).

Kolejnym przypadkiem, kiedy powstaje prawo do zachowku jest dokonanie przez spadkodawcę darowizny (np. nieruchomości, określonej kwoty pieniężnej) na rzecz wybranych spadkobierców ustawowych, bądź na rzecz osób niebędących spadkobiercami ustawowymi. Wówczas osoby uprawnione mają prawo żądania zachowku od osób, które zostały ob-

darowane.

Jak obliczyć wysokość zachowku?

Co do zasady wysokość zachowku wynosi $\frac{1}{2}$ udziału spadkowego, który przypadłby danej osobie w drodze dziedziczenia ustawowego. Są jednak pewne wyjątki od tej zasady. Inaczej oblicza się wysokość zachowku w przypadku gdy osobą uprawnioną jest osoba trwale niezdolna do pracy lub jest to niepełnoletni zstępny spadkodawcy (np. dziecko poniżej 18. roku życia). W tych sytuacjach zachówek wynosi $\frac{2}{3}$ udziału spadkowego, który przypadłby danej osobie według dziedziczenia ustawowego.

Przykład. Jan Kowalski zmarł 20 grudnia 2019 r. Zmarły posiadał dwie córki: Annę (lat 14) i Marię (lat 21) oraz syna Karola (lat 23). Jan Kowalski 3 lata przed śmiercią przekazał umową darowizny na rzecz syna Karola nieruchomość zabudowaną o wartości 600 tys. zł. Poza przekazaną nieruchomością Jan Kowalski nie miał żadnego majątku.

Po śmierci Jana Kowalskiego córki Anna i Maria mogą wystąpić z roszczeniem o zapłatę zachowku do swojego brata Karola. W sytuacji gdyby Jan Kowalski nie dokonał darowizny na rzecz syna, każde z dzieci otrzymałoby $\frac{1}{3}$ wartości majątku spadkodawcy. W związku z tym Anna jako niepełnoletnia córka ma prawo do $\frac{2}{3}$ z $\frac{1}{3}$ udziału spadkowego tj. $\frac{2}{9}$ wartości dokonanej darowizny, natomiast Maria ma prawo do $\frac{1}{2}$ z $\frac{1}{3}$ udziału spadkowego tj. $\frac{1}{6}$ wartości dokonanej darowizny.

W jakim terminie należy zgłosić się z żądaniem zapłaty zachowku?

Należy pamiętać, że roszczenie o zachówek ulega przedawnieniu z upływem 5 lat od ogłoszenia testamentu, czyli od chwili odczytania testamentu przed sądem lub notariuszem. Trochę inaczej jest w przypadku uzupełnienia zachowku z tytułu otrzymanej od spadkodawcy darowizny. W takim przypadku przedawnienie następuje w ciągu 5 lat od chwili

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

ZWOLNIENIE OD KOSZTÓW SĄDOWYCH W SPRAWACH CYWILNYCH

Jeśli nie stać Cię na poniesienie kosztów postępowania cywilnego, możesz wnioskować do sądu, w którym sprawa jest prowadzona, bądź ma zostać wytoczona, o zwolnienie z kosztów postępowania w części, bądź w całości.

Musisz jednak mieć świadomość, że zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia z obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi (np. kosztów zastępstwa procesowego), jeśli przegrasz sprawę.

Zgodnie z art. 102 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny lub ich poniesienie narazi ją na taki uszczerbek.

PRAWO DO PEŁNOMOCNIKA Z URZĘDU W POSTĘPOWANIU CYWILNYM

Gdy nie jesteś w stanie samodzielnie dochodzić swoich praw przed sądem oraz nie stać Cię na opłacenie profesjonalnego pełnomocnika np. radcy prawnego z wyboru, masz możliwość zwrócenia się do sądu z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Wynagrodzenie takiego pełnomocnika pokrywa skarb państwa.

Wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu można złożyć w sytuacji, gdy zostałeś zwolniony z kosztów sądowych jak również wtedy gdy takiego zwolnienia nie uzyskałeś.

Gdzie należy złożyć wniosek?

Wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu należy złożyć do sądu, w którym sprawa jest prowadzona, bądź ma zostać wytoczona.

Co powinien zawierać wniosek?

Co powinien zawierać wniosek?

- oznaczenie wnioskodawcy (imię, nazwisko, adres, PESEL),
- oznaczenie sądu do którego jest kierowany,
- żądanie zwolnienia w całości/ części z kosztów sądowych,
- uzasadnienie,
- własnoręczny podpis,
- załączniki.

Obligatoryjnym załącznikiem do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych (zarówno całkowite, jak i częściowe) jest oświadczenie strony ubiegającej się o to zwolnienie zawierające dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania się tej osoby.

Formularz oświadczenia dostępny jest do pobrania w każdym sądzie, bądź na stronie internetowej: www.ms.gov.pl.

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

Pamiętaj!

Do wniosku do zwolnienia od kosztów należy załączyć oświadczenie na urzędowym formularzu

Pamiętaj!

Do wniosku do zwolnienia od kosztów należy załączyć oświadczenie na urzędowym formularzu

JAK UZYSKAĆ NIEODPŁATNĄ POMOC W PUNKTACH?

Jak uzyskać nieodpłatną pomoc w punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego?

Z nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego skorzystać może każda osoba fizyczna, która potwierdzi stosownym, pisemnym oświadczeniem, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Do darmowych świadczeń uprawnione są także osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą, niezatrudniające innych osób w ciągu ostatniego roku.

Każda osoba, która chce skorzystać z porady, powinna wcześniej umówić się na wybrany dzień i godzinę wizyty w wybranej lokalizacji punktu.

Rejestracji można dokonać telefonicznie za pośrednictwem Starostwa Powiatowego w Mońkach pod następującym numerem telefonu (85) 727 88 00 , bądź przez stronę www: <https://np.ms.gov.pl>.

Podczas rejestracji nie trzeba podawać żadnych swoich danych osobowych, ani informować o sprawie, w której potrzebujemy pomocy lub konsultacji.

Rejestracja telefoniczna: (85) 727 88 00

bądź poprzez stronę www:

www.np.ms.gov.pl

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

Caritas Archidiecezji Białostockiej
ul. Warszawska 32
15-077 Białystok
tel./faks: 85 651 90 08
www.bialystok.caritas.pl

Starostwo Powiatowe w Mońkach
ul. Słowackiego 5a
19-100 Mońki
tel. 85 727 88 00, fax 85 727 88 29
www.monki.pl

ŚWIADOMY KONSUMENT

W bieżącym roku w ramach szerzenia edukacji prawnej postanowiliśmy zrealizować kampanię pt. „Świadomy konsument”, która ma na celu podnoszenie świadomości mieszkańców powiatu monieckiego odnośnie praw jakie przysługują każdemu konsumentowi. W niniejszym artykule poruszymy temat reklamacji towaru.

W przypadku gdy kupisz towar, który posiada wadę przysługuje Ci prawo żądania usunięcia tej wady - tzw. reklamacja. Pamiętaj, że sprzedawca w stosunku do konsumenta nie może ograniczyć swojej odpowiedzialności za towar, który jest wadliwy.

Czym się różni gwarancja od rękojmi?

Co do zasady masz do wyboru dwie drogi reklamacji – skorzystanie z gwarancji albo rękojmi. Gwarancja jest dobrowolnie udzielana przez producenta – nie jest obowiązkowa. Producent może określić warunki gwarancji w sposób dowolny, nie wiążą go w tym przypadku żadne regulacje. Gwarancja może zostać udzielona na dowolny okres. Warunki gwarancji wynikają z dokumentu gwarancyjnego dołączonego do produktu. Warto się z nimi zapoznać!

Rękojmia natomiast zagwarantowana jest przez prawo, przez co konsument może skorzystać z niej w każdym przypadku na warunkach określonych przez przepisy prawa.

Rękojmia czy gwarancja?

To zależy. Dokonując wyboru musisz zapoznać się z warunkami gwarancji zawartymi w dokumencie gwarancyjnym załączonym do towaru. Może zdarzyć się tak, że termin na skorzystanie z rękojmi już upłynął, natomiast gwarancja będzie nadal obowiązywała. W takim wypadku oczywiście jest, że skorzystasz z gwarancji.

Konsument w ramach rękojmi może żądać: naprawy, wymiany, obniżenia ceny, odstąpienia od umowy i zwrotu pieniędzy w przypadku gdy wada jest istotna uniemożliwiająca korzystanie z produktu.

W jakim czasie konsument może skorzystać z rękojmi?

Sprzedawca odpowiada za wady towaru w okresie 2 lat od momentu wydania towaru kupującemu. Ważne jest, że w przypadku gdy sprzedawca zataił wady towaru wówczas konsument ma prawo skorzystania z rękojmi po upływie 2 lat od zakupu rzeczy.

Jeśli zgłaszamy żądanie z tytułu rękojmi w ciągu roku od zakupu rzeczy, to przyjmuje się, że rzecz miała wadę już w momencie zakupu. W rzeczywistości znaczy to tyle, że nie musimy udowadniać winy sprzedawcy ani wykazywać wady.

Ile czasu ma sprzedawca na ustosunkowanie się do reklamacji?

Termin na ustosunkowanie się do zgłoszonej reklamacji przez sprzedawcę wynosi 14 dni od dnia zgłoszenia przez konsumenta wady. Jeżeli w ciągu tego terminu sprzedawca nie ustosunkował się do żądania konsumenta, uznaje się że sprzedawca uznał to żądanie. Pamiętaj, że najbezpieczniej zgłosić reklamację na piśmie. Zażądaj również potwierdzenia złożenia reklamacji. Wtedy masz dowód zgłoszenia wady oraz możesz bez problemu wykazać kiedy upłynął 14 dniowy termin na odpowiedź sprzedawcy.

Jeśli nie masz paragonu potwierdzającego zakup towaru również możesz zareklamować towar. Sprzedawca nie może uzależniać przyjęcia reklamacji od przedstawienia paragonu. Wystarczy, że przedstawisz jakikolwiek dowód zakupu. Może być to np. wyciąg z rachunku bankowego.

W przypadku rękojmi konsument nie ma obowiązku dostarczenia reklamowanego produktu w oryginalnym opakowaniu czy z metkami. Obowiązek taki nie wynika z przepisów.

W sytuacji gdy uważasz, że sprzedawca niezasadnie odmówił uwzględnienia reklamacji, bądź zignorował roszczenie możesz zwrócić się o pomoc do rzecznika konsumentów. W celu uzyskania danych teleadresowych do rzecznika możesz skorzystać z wyszukiwarki znajdującej się na stronie internetowej <https://www.uokik.gov.pl/pomoc.php>.

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

KAMPANIA SPOŁECZNA

Pamiętaj!

Paragon nie jest niezbędny do zgłoszenia reklamacji. Może to być np. potwierdzenie płatności kartą.

WZORY PISM

WZÓR NR 1

Miejscowość i data

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

Pracownik:

.....
.....
.....

(dane pracownika)

Pracodawca:

.....
.....
.....

(dane pracodawcy)

WYPOWIEDZENIE UMOWY O PRACĘ Z ZACHOWANIEM OKRESU WYPOWIEDZENIA

Niniejszym wypowiadam umowę o pracę zawartą dnia .....(data podpisania umowy o pracę) w ..... (miejscowość gdzie została podpisana umowa o pracę) pomiędzy ..... (pełna nazwa pracodawcy) a ..... (imię i nazwisko pracownika) z zachowaniem okresu wypowiedzenia wynoszącego .....

.....
podpis pracownika

Potwierdzenie otrzymania wypowiedzenia

.....
(data i podpis pracodawcy lub osoby upoważnionej)

WZORY PISM

WZÓR NR 2

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

Miejscowość i data

.....
.....
.....

(imię i nazwisko wnioskodawcy, dokładny adres)

Sąd .....

Wydział.....

.....
.....

(adres)

Sygn. akt: .....

(jeżeli wniosek jest składany przed wszczęciem postępowania bądź razem z pierwszym pismem w sprawie, sygnatury nie podaje się)

WNIOSEK O ZWOLNIENIE Z KOSZTÓW SĄDOWYCH

Wnoszę o zwolnienie mnie od ponoszenia kosztów sądowych w całości/części tj. ponad kwotę ..... zł w sprawie.....

Uzasadnienie

Wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych uzasadniam tym, że nie jestem w stanie ich ponieść bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego siebie i mojej rodziny. Mój stan rodzinny, majątkowy i wysokość dochodów wynika z załączonego do wniosku oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania.

.....
.....
.....
.....

(W uzasadnieniu należy również wskazać inne podać okoliczności mające wpływ na aktualny stan majątkowy np. pozostawanie bez pracy, dłuższa choroba itp.)

.....

podpis wnioskodawcy

Załączniki:

- oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, (dostępne w budynku sądu bądź na stronie internetowej właściwego sądu)

- .....

(należy wymienić dokumenty, które przedkłada się w załączeniu na potwierdzenie twierdzeń zawartych w uzasadnieniu np. zaświadczenie z Urzędu Pracy, zaświadczenie lekarskie, zaświadczenie o wysokości zarobków, zaświadczenie o pobieranych świadczeniach z pomocy społecznej itp.)

WZORY PISM

WZÓR NR 3

Miejscowość i data

ARCHIDIECEZJI
BIAŁOSTOCKIEJ

PEŁNOMOCNICTWO

Ja, niżej podpisany, ... , (imię i nazwisko mocodawcy), legitymujący się dowodem osobistym seria ... nr.....
wydanym przez ....., nr PESEL
..... działając w imieniu własnym udzielam niniejszym pełno-

mocnictwa
panu/pani .....(imię i
nazwisko pełnomocnika) legitymującemu/cej się dowodem osobistym seria ... nr
..... wydanym przez ....., nr PE-
SEL ..... do występowania w moim imieniu w sprawie:

.....
.....
.....
.....

(rodzaj sprawy).

Pełnomocnictwo niniejsze obejmuje / nie obejmuje prawo(a) do ustanawiania kolej-
nych pełnomocników.

Wyznaczony pełnomocnik pozostaje / nie pozostaje ze mną w stosunku pokrewień-
stwa: współmałżonek(a)/ rodzic/ dziecko/ rodzeństwo.

.....
podpis mocodawcy